

פְּתוּב בַּעֲקֵב בְּאֵל שְׂדֵי. בְּאֵל שְׂדֵי דְבַר עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יוֹתֵר. וְשְׂמֵי ה' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְדַבֵּר עִמָּם בְּדַרְגָּה זוֹ שֶׁהִיא עֲלִיוֹנָה.

וְאָרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִי, אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִי, בַּחֲזִיר הָאֲבוֹת הִיָּה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלָמוֹת הַכֹּל. בְּכֻלָּם פְּתוּב אֵל אַבְרָהָם, אֵל יִצְחָק, וְכֹו הַתּוֹסֵפָה אוֹת אַחַת, שְׁפָתוֹב וְאֵל יַעֲקֹב. הַתּוֹסֵפָה בּוֹ ו', לְהַרְאוֹת שֶׁהוּא שְׁלָם יוֹתֵר מִכֻּלָּם, וְעַם כָּל זֶה לֹא זָכָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כַּמֶּשֶׁה.

וְגַם הִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, מִשּׁוּם שְׁנַמּוּלוֹ. שְׁכָל מִי שְׁנַמּוּל, יוֹרֵשׁ אֶת הָאֶרֶץ, שֶׁהָרִי לֹא יוֹרֵשׁ אֶרֶץ אֲלֵא צַדִּיק, וְכָל מִי שְׁנַמּוּל נִקְרָא צַדִּיק, שְׁפָתוֹב (ישעיה ס) וְעַמּוּךְ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. כָּל מִי שְׁנַמּוּל וְשׁוֹמֵר אוֹת הַבְּרִית הַזֹּאת, נִקְרָא צַדִּיק. בֹּא רְאֵה מִיּוֹסֵף, שְׁכָל יָמָיו לֹא נִקְרָא צַדִּיק עַד שֶׁשָּׁמַר אוֹתָהּ בְּרִית, אוֹת בְּרִית הַקְדָּשׁ. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַר אוֹתוֹ, נִקְרָא צַדִּיק, יוֹסֵף הַצַּדִּיק. רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיָּה יוֹשֵׁב יוֹם אַחַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו (עמוהו) וְרַבִּי אֲבָא עַמּוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּסוּק זֶה שְׁפָתוֹב וְאָרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו', מַהוּ וְאָרָא? וְאֲדַבֵּר הִיָּה צָרִיף (לכתב)! אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר בְּנֵי, זֶהוּ סוּד עֲלִיוֹן.

בֹּא רְאֵה, יֵשׁ גְּנוּנִים שְׁנִרְאִים וְיֵשׁ גְּנוּנִים שְׁלֵא נִרְאִים. וְאֵלוֹ וְאֵלוֹ הֵם סוּד עֲלִיוֹן שֶׁל הָאֲמִנָּה, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים אוֹתוֹ וְלֹא מִסְתַּפְּלִים בּוֹ. וְאֵלָה שְׁנִרְאִים לֹא זָכָה בָּהֶם אָדָם, עַד שֶׁבָּאוּ הָאֲבוֹת וְעַמְדוֹ עֲלֵיהֶם, וְעַל זֶה פְּתוּב וְאָרָא, שְׂרָאוֹ אוֹתָם גְּנוּנִים שֶׁהִתְגַּלּוּ.

עַמִּיָּה קָדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלֹא יוֹתֵר. וְשְׂמֵי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלְלָא עִמָּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא דְאִיהוּ עֲלָאָה.

וְאָרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִי, תְּשַׁבְּחֵן דְּאַבְהֵן יַעֲקֹב הָוָה, דְּהוּא שְׁלִימוֹ דְּכָלָא. בְּכָלְהוּ כְּתִיב, אֵל אַבְרָהָם, אֵל יִצְחָק, וּבִיָּה אֶתּוֹסֵף אֶת חַד, דְּכְתִיב, וְאֵל יַעֲקֹב. אֶתּוֹסֵף בִּיָּה ו', לְאַחְזָאָה דְאִיהוּ שְׁלִימָא יוֹתֵר מִכָּלְהוּ. וְעַם כָּל דָּא, לֹא זָכָה לְאַשְׁתַּמֵּשָׁא בִּיָּה כַּמֶּשֶׁה.

וְגַם הִקְיַמּוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, (שמות ו') בְּגִיּוֹן דְּאַתְגְּזֵרוּ. דְּכָל מָאן דְּאַתְגְּזֵר, יָרִית אֶרְעָא, דְּהָא לָא יָרִית אֶרְעָא, אֲלֵא צַדִּיק, וְכָל מָאן דְּאַתְגְּזֵר, אֲקָרִי צַדִּיק. דְּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמּוּךְ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, כָּל מָאן דְּאַתְגְּזֵר, וְנָטִיר הָאִי אֶת קַיִמָּא, אֲקָרִי צַדִּיק, תָּא חֲזִי מִן יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא אֲקָרִי צַדִּיק, עַד דְּנָטִיר הֵהוּא בְּרִית, אֶת קַיִמָּא קַדִּישָׁא. כִּיּוֹן דְּנָטִיר לִיָּה, אֲקָרִי צַדִּיק, יוֹסֵף הַצַּדִּיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב יוֹמָא, חַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, (עמיה) וְרַבִּי אֲבָא עַמִּיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי קָרָא דְּכְתִיב, וְאָרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו'. מַהוּ וְאָרָא, וְאֲדַבֵּר מִיבְעֵי לִיָּה. אָמַר לִיָּה, אֶלְעָזָר בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, אִית גְּוּוֹנִין דְּמַתְּחַזִּיין, וְאִית גְּוּוֹנִין דְּלֹא מַתְּחַזִּיין. וְאֵלִין וְאֵלִין, אֵינּוֹן רְזָא עֲלָאָה דְּמַהִימְנִתָּא, וּבְנֵי נֶשֶׁא לֹא יוֹדְעִין לִיָּה, וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בִּיָּה וְאֵלִין דְּמַתְּחַזִּיין, לֹא זָכָה בְּהוּ בְּר נֶשׁ, עַד דְּאַתּוּ אַבְהֵן, וְקַיִמּוּ עֲלֵייהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאָרָא, דְּחַמּוּ, אֵינּוֹן גְּוּוֹנִין דְּאַתְגַּלְיִין.